

MANUÁL - k čemu slouží IPP a jak ho vyplnit

Na praxi nastupujete s předem vypracovaným a schváleným Individuálním plánem praxe (dále IPP). Jeho hlavním smyslem je to, abyste byli na praxi předem co nejlépe připraveni a pobyt na praxi tak maximálně využili ke svému profesnímu rozvoji.

Příprava se týká zejména dvou okruhů:

- Zjistit co nejvíce informací o organizaci, kde praxe bude probíhat (bod 1 Charakteristika organizace)
- Formulace toho, co se chcete na praxi dozvědět a naučit, čeho si budete zejména všimát (bod 2 Cíle praxe). Zde vycházíte ze svého studijního zájmu a z teorie probírané ve výuce.

IPP je tzv. "trojstranný kontrakt", což znamená, že jej před praxí konzultujete s učitelem své seminární skupiny ve škole a také s lektorem praxe na pracovišti. Rozložení IPP musí být takové, aby podpisy nebyly na samostatné stránce.

Jak vyplnit Individuální plán praxe (IPP) - průvodce jednotlivými body

Forma praxe:

Prezenční studium vybírá z těchto možností:

- odborná praxe informativní
- prázdninová
- průběžná
- bloková

Kombinované studium vybírá z těchto možností:

- bloková (*praxe, kde jste po určitý ohraničený časový úsek stále přítomni*)
- průběžná (*praxe, kam docházíte např. jedenkrát týdně během delšího časového období*)

Poskytovatel praxe:

Vyplňte přesný název subjektu

Lektor praxe na pracovišti:

Jméno člověka, se kterým praxi na pracovišti domlouváte, případně který je s vámi nejvíce v kontaktu a bude vám psát hodnocení.

1.1 Základní informace o poskytovateli praxe:

Uveďte vše, co považujete za důležité uvést o pracovišti, kam jdete na praxi a co se nevejde do dalších bodů Charakteristiky.

Např. Mateřská škola, která má čtyři třídy rozdělené podle věku dětí. Zřizovatelem školy je městská část...

1.2 Poslání a cíle pracoviště:

Stručně zformulujte poslání a cíle pracoviště, kam jdete na praxi. Tj. co je cílem jeho působení, čeho chce dosáhnout, proč danou službu poskytuje, o co usiluje, jaký je důvod jeho existence? Čeho chce dosáhnout? Cíle a poslání můžete najít ve výročních zprávách organizace, na webu, v letácích, v metodikách, ve školním vzdělávacím plánu, apod.)

1.3 Cílová skupina, okruh osob:

Uveďte co nejkonkrétněji, komu organizace poskytuje své služby.

Např. "děti ohrožené sociálním vyloučením ve věku 6 - 15 let"

1.4 Legislativa:

Jaké základní zákony a dokumenty jsou pro fungování organizace stěžejní? S jakými je potřeba se před praxí seznámit? *Např. Zákon č. 108 o sociálních službách*

2. Cíle praxe, kterých chce studující dosáhnout:

Při formulaci cílů se zamyslete nad tím, co už znáte z teorie a co byste si rádi na praxi ověřili nebo vyzkoušeli. Nezapomeňte také na oblast sebezkušenosti. Inspirovat se můžete také tím, co vás zaujalo na předešlé praxi, jaké otázky jste si z minulé praxe přinesli.

Cíle by měly být formulované tak, aby byly:

- konkrétní, jasně definované
- reálné
- splnitelné v čase praxe
- měřitelné
- zformulované pomocí dokonavého slovesa (zkusit, zjistit, naplánovat, porovnat, nalézt příčinu nějakého jevu, zhodnotit nějakou situaci/stav, objasnit nějakou metodu, specifikata...)

Ke každému cíli si naplánujte aktivity, která povedou k jeho splnění - tzn. jaké činnosti musíte udělat, abyste cíl splnili.

Aktivity, které vedou k dosažení cíle, mohou být: *pozorování, rozhovor s pracovníky, rozhovor s dětmi, s rodiči, s klienty, studium interní dokumentace, studium odborné literatury a legislativy a další.*

Pozor:

Cíle se také týkají propojení teoretické a praktického vzdělávání. Vyberete si konkrétní poznatky z teoretické výuky (co jste slyšeli na přednášce, co vás zaujalo) a zjišťujte, jak teoretické výstupy vypadají v praxi. Můžete oslovit konkrétního učitele a cíl s ním prodiskutovat.

Příklady studijních cílů vycházejících z teoretických poznatků k reflexi na odborné praxi:

CÍLE Z OBLASTI PROSTŘEDÍ A KULTURY PRACOVIŠTĚ

- pravidla pracoviště, pravidla nastavená pro děti, žáky, pro klienty a z čeho vychází
- komunikace a vztahy mezi pracovníky a dětmi/klienty - vztahování se k dětem, mládeži, rodinám, klientům (oslovování, nakládání s podněty a stížnostmi, respektování práv klienta, respektování potřeb, apod.), považujete jednání s dítětem, žákem, klientem jako důstojné, může o sobě dostatečně rozhodovat, co by bylo potřeba změnit;
- komunikace a vztahy na pracovišti - vztahování se k podřízeným pracovníkům, vztahy mezi pracovníky (péče o pracovníky - supervize, vzdělávání, motivace pracovníků, organizační struktura a její fungování, předávání informací mezi pracovníky, apod.)
- profesní role (obsazení, propojení, spolupráce, apod.)

CÍLE Z OBLASTI ZAČLENĚNÍ ORGANIZACE/PRACOVIŠTĚ V KOMUNITĚ, SPOLUPRÁCE S RODINOU/PODPŮRNOU SÍŤÍ

- síťování, mezioborová spolupráce, komunitní principy, komunitní plánování
- propagace (propagační materiály, komunikace s veřejností, jak se veřejnost o službě dozvídá, zapojení veřejnosti do fungování organizace, kampaně), mezioborová spolupráce, návazné služby, apod.
- cíle spojené s podporou klientů, např. osob s postižením mimo pracoviště/školu - jaká je nabídka, co mu příslušná organizace nabízí (soulad mezi nabídkou a očekáváním klientů)
- znalost prostředí klienta (jak se propátrává), zda a jak lze zaangažovat rodinu, jak konkrétně probíhá spolupráce s rodinou, jak se pracuje s podpůrnou sítí dítěte/žáka, klienta (jak se mapuje, jak se využívá).

CÍLE Z OBLASTI SOCIÁLNÍCH SLUŽEB

- Cíle související s veřejným závazkem - např. ještě větší propátrání cílové skupiny - specifika, náročné situace, specifické postupy; cíle služby a jejich realizace.
- Cíle související s metodami a formami sociální práce - postup přijímání klienta do služby, nakládání se smlouvami s klienty, individuální plány klientů (cíle spolupráce s klienty), hodnocení spolupráce (kdy, jak), ukončování spolupráce/důvody ukončení, nakládání s dokumentací (papírovou, elektronickou, archivace - skartace), metody sociální práce s jednotlivcem x se skupinou, specifika různých forem sociální práce (pobytová, terénní, ambulantní) a způsobů SP (např. poradenství, krizová intervence, případová práce, práce s rodinou)
- Cíle spojené s ochranou práv klientů - zjistit oblasti náchylné k porušení práv a jak se porušení předchází, řešení stížností klientů, mlčenlivost.

CÍLE Z PEDAGOGIKY A SPECIÁLNÍ PEDAGOGIKY:

- Cíle spojené se znalostí zřizování škol, legislativou - jedná se o běžnou školu či školu podle par. 16, odst. 9., ZŠS, znalost rámcového a školního vzdělávacího programu, jak škola pracuje s průřezovými tématy, školní poradenské pracoviště - kdo v něm pracuje, konkrétní aktivity jednotlivých pracovníků; financování
- Cíle související s metodami práce - práce učitele ve třídě, při volnočasových aktivitách - jaký používá styl, metody, organizační formy, komunikační nástroje komunikace - probíhá běžným způsobem nebo je třeba použít alternativní nebo augmentativní způsob komunikace); typologie učitele; jaké je postavení žáků, dětí ve výchovně vzdělávacím procesu; klima třídy - zda a jak jsou podporovány vztahy ve skupině; jak konkrétně se podporuje prostředí inkluzí, proinkluzivní přístup ve škole - čím je inkluze podpořena; příklady metod speciální pedagogiky v praxi (reedukace, kompenzace, rehabilitace, různé terapeutické přístupy
- Cíle spojené s prostředím a podmínkami organizace - zhodnocení naplňování potřeb dětí z hlediska velikost tříd, vybavení školy, využití pomůcek, médií, počítačových programů, využití materiálního vybavení, bezbariérovost, prostor pro mimoškolní aktivity dětí.
- Cíle spojené se vzděláváním dětí se speciálními vzdělávacími potřebami - kdo je dítě se SVP, vytipovat děti v praxi, které děti mají PO 1. stupně, které děti by potřebovaly PO 1. st.; jaká jsou PO vyšších stupňů a jak jsou v praxi aplikována; v jakém případě mají děti doporučený IVP; role asistenta pedagoga - proč je ve třídě, jak pracuje, spolupráce s učitelem, přínos pro celou třídu.

CÍLE Z OBLASTI SOCIÁLNÍ POLITIKY A SOCIÁLNÍ PRÁCE (II a III. ročník)

Zjistit, zhodnotit, analyzovat, porovnat

- Podmínky pro vznik nároku na dávku, podmínky pro výplatu dávky, odvolací řízení;
- Realizace sociálního šetření (např. u příspěvku na péči, kompenzační pomůcky pro osoby se zdravotním postižením);
- Založení a vedení spisu, komunikace s žadateli o dávky – příprava a odeslání úředního dopisu, aj.;
- Participace na soudním řízení (např. za OSPOD) – účastníci řízení, role pracovníka OSPODu, postavení dítěte;
- Význam a náplň role sociálního pracovníka (např. pracovníka OSPODu v rámci případové konference (aktivity, činnosti realizované v této souvislosti).

CÍLE V OBLASTI SEBEZKUŠENOSTI:

Cílem je všimnout si a poznat sebe v tom, co prožívám, jak se projevuji a jak jedním jako osoba v rámci pomáhajícího vztahu, jaké mám silné stránky a kde se potřebuji rozvíjet vzhledem ke své profesní roli, kterou si zkouším na praxi.

Oblasti, kterých si mohu všimnout a pak s nimi i pracovat:

- Všimnout si a vyhodnotit, jak se cítím v tom, kde a jak mám nastavené hranice vůči dětem/žákům/klientům/pracovníkům. Jak si obhájím své potřeby, osobní i profesní zájmy, jak nakládám s pravidly vycházející z mé role, kdy mně to naopak dělá problém. Jak jsem spokojený/ná s nastavováním hranic, kde mně to jde a kde ne.

- Všimát si a vyhodnotit, jak dovedu komunikovat s klienty. Jak budu v oblasti komunikace aktivní, jaké je moje tempo a jak ovlivňuje komunikaci s klienty. Kolik prostoru bude mít v rozhovoru klient a kolik já, jako pracovník, kdo určuje, o čem komunikujeme. Co je pro mě v komunikaci náročné a proč, co mně jde naopak hladce. Je má komunikace se všemi dětmi/ žáky/klienty na pracovišti stejná a proč (v jakých případech) je jiná?
- Všimát si své profesní role a vyhodnotit své zakotvení v ní. Jak se v této roli cítím. Vím, co se ode mě očekává. Je toto očekávání v souladu s tím, co chci. Překáží mně něco v této roli, cítím se v ní nepříjemně či nepřírozně. Mám nějaké osobní limity, které mně nedovolí se s rolí úplně ztotožnit či ji vykonávat naplno. Mám naopak nějaké vlastnosti, které mně pomáhají vstoupit do role pracovníka snadno.
- Všimát si svého prožívání a reakcí na náročné situace a vyhodnotit je. Jak reaguji na konflikt, kterého jsme součástí nebo na konflikt, který se mě přímo netýká. Jak budu umět reagovat a naložit s případnou překážkou, kterou budu řešit, jaké využiji nástroje a zdroje.
- Všimát si a vyhodnotit, jak jedním s dětmi/žáky/klienty - jaké způsoby mně jsou blízké, co preferuji a proč (např. předávání zodpovědnosti x “dělení za klienta”, blízkost x odstup, podpora x kontrola, formální x neformální autorita, liberální přístup x autoritativní, apod.).

CÍLE Z KATEDRY TEOLOGIE A FILOSOFIE:

Rozlišujeme praxi obecně, vykonávanou v jakémkoliv zařízení, a praxi vykonávanou v křesťansky zaměřené organizaci nebo praxi studentem chápanou jako „pastorační“.

Pro praxi obecně:

- Pojmenovat hodnoty (důležitosti, zájmy, zásady), které se na daném pracovišti (v konkrétní službě, iniciativě) objevují, a stanovit, které z nich jsou pro dané pracoviště/pro daný obor klíčové.
- Popsat příklady jednání, které dokládají respekt pracovníka(-ků) k důstojnosti člověka (2./3.roč.).
- Identifikovat etický problém/dilema konkrétního pracovníka v konkrétní situaci; vysvětlit je (2./3.roč.)
- Popsat jednání zaznamenané na praxi, které je v souladu či v rozporu s některým ustanovením nebo s nějakým principem výslovně formulovaným v příslušném etickém kodexu profese/organizace (2.roč.).
- Formulovat riziko možného vzniku eticky problematických situací v daném prostředí či v dané situaci (2./3.roč.).
- Postřehnout konkrétní možnosti vzniku závislosti klienta na službě, k němuž na pracovišti praxe mohlo dojít, nebo by mohlo dojít; jak se jí vyvarovat (2./3.roč.).
- Pokusit se vystihnout, jak chápe daný pracovník člověka (klienta) v dané organizaci; kým je, co jeho přítomnost na pracovišti znamená, osobně, společensky, hodnotově, jak o něm uvažovat (3.roč.).
- Popsat jednání na reflektované praxi, které by mohlo – či dokonce by mělo, být jiné, než jak je studenti na praxi zaznamenali (3.roč.).
- Dát příklad a jednání, jehož byli studenti svědkem, které mohlo být chápáno “klientem” jako nevhodné, opresivní, ponižující (1./2./3.roč.).

Pro praxi vykonávanou v křesťansky zaměřené organizaci nebo pastorační praxi

- Identifikovat křesťanské prvky, které jsou znatelné na pracovišti praxe; např. výzdoba a symbolika, způsob práce, ale např. přítomnost “naděje” apod. (1.roč.).
- Identifikovat a blíže popsat “pastorační přístup” některého z pracovníků, s nimiž se student setkal na praxi (3.roč.).
- Identifikovat spirituální aspekt práce s klienty v dané organizaci/ v soc. službě (2./3. roč.).
- Popsat jaká je role duchovního, popř. role kaplana v daném zařízení (kaplan ve škole, ve vězení atp.) a reflektovat ji (2./3. roč.).

Další možné otázky:

- Vystihnout křesťanský rys/prvek přítomný ve způsobu práce, nebo v cíli práce, s nímž se student na praxi setká (1.roč.)
- Charakterizujte, jak se křesťanství projevuje v popisu vybrané profesní pozice, s níž se student na praxi setká (1. roč.)
- Identifikovat “pastorační přístup” - jak se projevil na daném pracovišti; resp. jak by se tam mohl projevit, pokud bychom o něj usilovali (3.roč.)
- Najít podnět ke kritice křesťanství nebo křesťanského jednání – ať již oprávněné nebo neoprávněné.